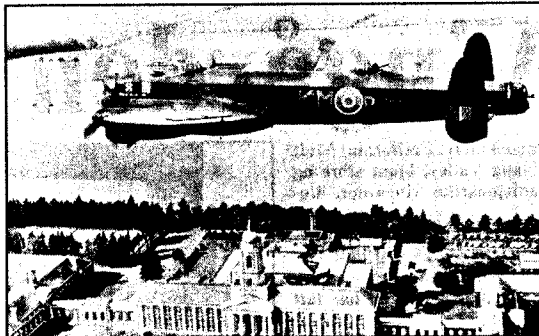

100738

MANGEL: I 1941 led britene fortsatt under mangel på moderne, langtrekkende bombefly. Men denne typen, Avro Lancaster, var under utvikling og skulle etter hvert danne ryggraden i bombeoffensiven mot Tyskland. (Foto: NTB-Arkiv)

Bombeoffensiven mot Tyskland

Bortsett fra amerikanernes bruk av atomvåpen mot Hiroshima og Nagasaki i 1945, er det få sider ved den allierte krigføringen under annen verdenskrig som har vært så omstridt som den britiske bombeoffensiven mot Tyskland.

Av Trond Børrehaug Hansen, NTB

I Storbritannia raste det både under og etter krigen en hissig debatt om berettigelsen av bombeoffensiven. På det moralske plan hersket det sterk tvil om man kunne rettferdiggjøre angrep mot sivile mål. Etter det tyske Luftwaffes framferd mot London, Coventry, Southampton og andre britiske byer under «blitzen» i 1940, var det få briter som satt igjen med slike skrupler.

Håpløst

Problemet med dette argumentet var at bombekommandoen — Bomber Command — var alt for dårlig utstyrt til å kunne gjennomføre den presisjonsbombingen de britiske lederne forlangte. En tragikomisk episode fra mai 1940 viser hvilken umulig oppgave de britiske flygerne sto overfor. En pilot ved navn Warren tok av for å bombe en tysk flybase i Nederland. Over Kanalen kom flyet inn i et voldsomt tordenvær, og Warren mistet kursen. Etterhvert fant han det han trodde var munningen av Rhinen, og fløy oppover elva. Navigatøren så en flyplass, som ble behørig bombet, og en lettet besetning satte kursen hjemover.

Da det grydde av dag, så de under seg en by som bare kunne være Liverpool på den britiske vestkysten. Det kunne igjen bare bety at målet de hadde bombet, var et sted i England. Det viste seg å være en jagerflyplass i nærheten av Cambridge. Tordenåret hadde satt bombeflyets magnetiske kompass ut av spill, og det besetningen tok for Rhinen var i virkeligheten Themsen. Warren hadde handlet i god tro, men ble likevel degradert, og het deretter

blant messekameratene aldri noe annet enn «Baron von Warren».

Uskadd

Det som verre var var at ekspertene som gransket virkningen av Warrens bombing av jagerflybasen, fant at den var nærmest uskadd. Bomber Command fløy natt og dag tokter mot Tyskland og slapp bombelaster som ifølge teorien skulle tvinge tyskerne i kne. Men nå kunne britene ved selvsyn slå fast at skaden bombene deres gjorde, etter alt å dømme var ubetydelig.

Samtidig led Bomber Command for hvert tokt som ble gjennomført katastrofale tap. De britiske flyene var for langsomme, for dårlig bevæpnet, og manglet helt nødvendig navigasjonsutstyr såvel som noe så selvfølgelig som oppvarming av kabinepene. I løpet av 1941 og 1942 skulle situasjonen gradvis endre seg til det bedre. Nye, store firemotors bombefly — typer som Short Stirling, Handley Page Halifax og Avro Lancaster — avløste de foreldede tomotors typene. Samtidig nådde mannskapenes treningsnivå nye høyder. Men det hjalp ikke — den tyske forsvarsindustrien fortsatte å tikke og gå.

Teppebombing

Taktikken med presisjonsbombing fungerte ikke. Med noen få unntak kunne de britiske bombene ikke treffe enkeltmål selv om navigatørene fant fram til dem. For bombestrategene gjenslo det derfor bare ett alternativ: Tepebombing. Fra 1942 av skulle tyske storbyer utsettes for massive bombeangrep, selv om dette også gikk ut over kvinner og barn.

Tepebombingen viste seg å være et feilgrep. Den tyske krigsindustrien spredte sin produksjon, slik at produksjonstallene fortsatte å vokse selv etter at den britiske luftoffensiven var gått inn i sin nye fase. Og sivilbefolkningen ga ikke etter, noe mer enn arbeiderklassen i London hadde gjort under blitzten i 1940.

Men bombeoffensiven var verken uforståelig eller nytteløs. I 1940, da den ble innledet, sto britene alene og med ryggen mot vegg. Bombeflyene var deres eneste redskap til å slå tilbake mot Hitler, og derfor av uvurderlig psykologisk betydning. Og de stadige bombeangrepene holdt hundrevis av jagerfly, tusenvis av luftvernkanoner og titusenvis av soldater bundet til sine baser i hjemlandet. RAFs Bomber Command vant ikke krigen, men bidro tross alt til seieren.